

TRAŽIMO ODRŽIVO RJEŠENJE I ZA MAJKE I ZA DJECU, PRITISCI UZALUDNI

Radna grupa koja radi na izmjeni Zakona socijalne i dječje zaštite razmatra rješenja kojima će se promijeniti uslovi za dodjelu osnovnih materijalnih davanja kako bi se obuhvatio veći broj porodica kojima je pomoć potrebna.

To je u intervjuu za Dnevne novine kazao ministar rada i socijalnog staranja Kemal Purišić.

Testira se, kaže, i mogućnost proširenja broja korisnika i uvećanje iznosa dječjih dodataka, planira uklanjanje diskriminativnih normi, kao i usaglašavanje iznosa osnovnih materijalnih davanja sa davanjima u ostalim vladinim sektorskim politikama.

Ministar ističe kako u Vladi vjeruju da je umanjene naknade majkama sa troje i više djece, iako nepopularna, bila odgovorna i dobra odluka, te da nemaju namjeru da je suspenduju, bez obzira na pritiske.

“Od ove Vlade se može očekivati samo pravedan i održiv odgovor na ove izazove, a sve ostalo je neprihvatljiv pritisak i traženje privilegovanog položaja u društvu, za šta nismo pravi sagovornik”, poručuje Purišić.

DN: Iako su korisnice naknada sa troje i više djece prekinule proteste, problem rješavanja ovog pitanja i dalje je prisutan. Na koji način je moguće izaći iz sadašnje situacije?

PURIŠIĆ: Mislim da je ova tema jako ispolitizovana kako bi se produkovalo i kanalisalo nezadovoljstvo korisnica naknada protiv aktuelne vlasti. Najuporniji su neki opozicioni mediji i njihovi politički mentori. Iako je dugo u žiži interesovanja, zbog uglavnom tendencioznog izvještavanja, značajan dio naše javnosti ima iskrivljenu sliku o ovom “problemu”. Nijedno svestrano

na u prošloj, a koliko u 2015. i 2014. godini?

PURIŠIĆ: U 2016. godini je za socijalna davanja, uključujući i prava iz boračke i invalidske zaštite, država izdvojila 118,8 miliona eura. Od toga je na ime naknada ženama koje rode troje ili više djece, kao što sam već rekao, isplaćeno 59,5 miliona eura.

U 2015. godini je za socijalna davanja utrošeno 59,8 miliona, a u 2014. 60,3 miliona eura.

Dakle, za naknade po osnovu rođenja troje ili više djece se troši više nego za sva ostala socijalna davanja i socijalne usluge, uključujući i servisiranje prava iz boračke i invalidske zaštite. Obzirom da se radi o potpuno novom pravu iz segmenta dječje zaštite, koje je stupilo na snagu početkom 2016. godine, socijalni budžet je dupliran u samo jednoj godini, što stvara strahoviti pritisak na javne finansije.

Mislim da je ova tema jako ispolitizovana kako bi se produkovalo i kanalisalo nezadovoljstvo korisnica naknada protiv aktuelne vlasti. Najuporniji su neki opozicioni mediji i njihovi politički mentori. Iako je dugo u žiži interesovanja, zbog uglavnom tendencioznog izvještavanja, značajan dio naše javnosti ima iskrivljenu sliku o ovom “problemu”

pomoglo da se izade iz svojevrstne pat pozicije u koju smo dovedeni površnim pristupom ozbiljnoj zakonskoj materiji.

DN: Kakva su dosadašnja iskustva u primjeni normi kojima su majkama sa troje i više djece omogućene nadoknade?

PURIŠIĆ: Dosadašnje iskustvo u primjeni ovog dijela zakona pokazuje da su šteta značajno nadmašila koristi od ove naknade. Značajna šteta se desila u sistemu socijalne i dječje zaštite, penzionom sistemu, na tržištu rada, u porodičnim odnosima, na planu investiranja u razvoj države.

U evropskom zakonodavstvu i u regionu ne postoji ovakva vrsta materijalnih davanja, što može biti problem u postupku pristupanja Uniji. Naknada je loše usmjerena jer ne povećava natalitet, nego se obezbjeđuje benefit ženama koje su ranije radale i najčešće imaju odrasla djeca. Javnosti je poznato da su naknade uvedene amandmanskom intervencijom na Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti u parlamentu, bez procjene fiskalnog uticaja na budžet i bez saglasnosti tadašnje Vlade.

DN: Koliko je država izdvojila za socijalna davanja u prošloj, a koliko u 2015. i 2014. godini?

Naći ćemo korektno rješenje za žene koje su napustile posao

DN: Na sastanku sa predstavnicama korisnica rečeno je da posebnu pažnju treba posvetiti rješavanju situacije u kojoj su se našle korisnice naknada koje su napustile posao.

PURIŠIĆ: U periodu od usvajanja amandmana na zakon sredinom 2015. godine do početka njegove primjene u januaru 2016. godine 3.161 zaposlena, koje su ispunjavale uslove, napustile su posao. U ovom periodu je bilo 15 miliona eura za naknade po osnovu rođenja troje ili više djece, za žene kojima je odnosi posljednje zarade i umanjene naknade ispod prosječne u državi tražičemo rješenje kroz odgovarajuću kompenzaciju. Ovih dana se bave tim pitanjem i ministarstva rada i socijalnog staranja, kao i ministarstva zdravlja i porodice, mladih i sporta.

DN: U Zakonu o socijalnoj i dječjoj zaštiti jasno je precizirano da je cilj tog propisa zaštita djece bez roditeljskog staranja, djece sa invaliditetom, djece koja su u sukobu sa zakonom, zatim zaštita samohranih roditelja bez sredstava za život, lica sa invaliditetom, trudnica bez porodične podrške i uslova za život... Hoće li moći ubuduće biti ispoštovani, obzirom na izdvajanja za naknade?

PURIŠIĆ: Pomenuli ste da je cilj ovog zakona unapređenje kvaliteta života pomenutih kategorija stanovništva, kroz osnaživanje za samostalan i produktivan život, putem materijalnih davanja i pružanja usluga socijalne i dječje zaštite. Visina materijalnih davanja utvrđena je zavisno od materijalnih mogućnosti države i u odgovarajućem odnosu sa penzijama i zaradama zaposlenih.

Kao što ste vidjeli, zakon ne prepoznaje kao svoj cilj zaštitu žene koja je rodila troje ili više djece. Amandmanskom intervencijom poslanika uvedena je ova naknada u paletu materijalnih davanja iz dječje zaštite, a da ciljevi nijesu promijenjeni do dan danas. To je još jedan argument da naknada suštinski ne pripada pravima iz socijalne i dječje zaštite.

Uvođenje naknade po osnovu rođenja troje ili više djece znatno je usporilo razvoj sistema socijalne i dječje zaštite, jer se umanjuju raspoloživa sred-

Ko odbije posao biće brisan sa evidencije ZZZCG

DN: Nezaposlenost je gorući problem u Crnoj Gori. Ogroman je broj nezaposlenih visokoškolaca. U kom periodu se može očekivati smanjenje nezaposlenosti?

PURIŠIĆ: Broj nezaposlenih lica i stopa registrovane nezaposlenosti brzo rastu, naročito u prethodnoj i početkom ove godine. Razlozi su donošenje niza zakona kojima je propisano da nezaposlena lica sa Zavoda za zapošljavanje mogu ostvariti neko drugo pravo, posebno pravo na naknade za radanje troje ili više djece, pravo na dječji dodatak ili zdravstveno osiguranje. Dakle, na Zavod se prijavljuju i lica koja aktivno ne traže posao, što iskrivljuje stvarnu sliku tržišta rada, sliku nezaposlenosti i Zavodu stvaraju probleme u sprovođenju mjera aktivne politike zapošljavanja. Anketna stopa nezaposlenosti je znatno manja i realnija od registrovane i na kraju godine je iznosila oko 17%.

DN: Što je sa mladima?

PURIŠIĆ: Stopa nezaposlenosti mladih je na kraju godine bila oko 36% i kao što se vidi mnogo je veća od ukupne stope nezaposlenosti na nivou države. To je svakako jedan od glavnih izazova sa kojima se Crna Gora suočava u sprovođenju politike zapošljavanja. Težak ulazak mladih na tržište rada

stvara za te namjene.

DN: Dokle se stiglo sa izradom novog zakona, odnosno izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti? Što će biti okosnica tog propisa?

PURIŠIĆ: Na izmjeni ovog zakona se intenzivno radi, kako bi se pripremio i nadam se usvojio do sredine godine, kako je i predviđeno. U izradu zakona su uključeni predstavnici svih zainteresovanih subjekata, vladini resori, nevladini sektor i strani konsultanti... Zakon će proći i predviđene procedure konsultacija i javne raspra-

maže imati ozbiljne posljedice, koje uključuju rizik od siromaštva, gubitak vještina, talenta i energije.

DN: Kakva je strategija države na rješavanju ovog problema?

PURIŠIĆ: Vlada već pet godina realizuje projekat stručnog osposobljavanja visokoškolaca sa ciljem njihovog osposobljavanja za prvi posao, za šta izdvaja oko 10 miliona eura. Preko Ministarstva rada i socijalnog staranja i Zavoda za zapošljavanje realizuju se još niz mjera i projekata koji doprinose zapošljavanju.

Ovih dana je pripremljen niz mjera kojima će se drugačije uređiti ostvarivanje prava na zdravstveno osiguranje pojedinih kategorija građana, što će umanjiti broj nezaposlenih lica koja aktivno ne traže posao. U toku ove godine će se donijeti novi zakon o zapošljavanju kojim će se propisati brisanje sa evidencije nezaposlenih lica koja odbiju ponudeni, adekvatni posao. Kroz izmjenu radnog zakonodavstva do kraja godine će se ukloniti neke ozbiljne poslovne barijere, što će doprinijeti razvoju biznisa i novom periodu treba očekivati povećanje iznosa sredstava iz domaćih izvora za sprovođenje mjera aktivne politike zapošljavanja, kao i pristup evropskim sredstvima za zapošljavanje.

ve, prije usvajanja, pa zbog toga ne mogu govoriti o konačnim rješenjima.

DN: Šta je sa socijalnim savjetom? Postoji li više? Ako postoji, za što nema sjednica, u čemu je problem?

PURIŠIĆ: Socijalni savjet, naravno, postoji i ponovo funkcioniše u punom kapacitetu. Istina je da je prošle godine bilo zastoj u funkcionisanju Socijalnog savjeta zbog poznatih okolnosti, ali je to stanje iza nas. U decembru prošle godine održana je jedna, a u januaru ove godine i druga sjednica Socijalnog savjeta, na kojoj su razmatrana neka bitna pitanja iz njegove nadležnosti. Pored ostalog, Socijalni savjet je upoznat sa aktivnostima na pripremi novog Zakona o radu, Zakona o Socijalnom savjetu i Zakona o reprezentativnosti sindikata i pripremi potrebnih analiza za eventualnu izmjenu visine minimalne zarade u državi i eventualno

Više novca odnijele naknade, nego sva ostala davanja

DN: Koliko je novca u prošloj godini otišlo na naknade?
PURIŠIĆ: Taj trošak u 2016. godini bio je 59,5 miliona eura, umjesto prvobitno planiranih oko 15 miliona eura. Za naknade po osnovu rođenja troje ili više djece, za žene kojima je odnosi posljednje zarade i umanjene naknade ispod prosječne u državi tražičemo rješenje kroz odgovarajuću kompenzaciju. Ovih dana se bave tim pitanjem i ministarstva rada i socijalnog staranja, kao i ministarstva zdravlja i porodice, mladih i sporta.

ce troši se više nego za sva ostala socijalna davanja i socijalne usluge, uključujući i servisiranje prava iz boračke i invalidske zaštite, što sebi ne mogu priuštiti ni država i socijalna politika države. Pr-

re da su, i nakon umanjene, naknade veće od materijalnog obezbjeđenja porodice, da su za 18% veće od minimalne penzije, a čak 87% od naknade za nezaposlena lica na evidenciji Zavoda za